

Sygn. akt II CZ 148/12

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. P.

przeciwko Wojskowym Zakładom Motoryzacyjnym Spółce Akcyjnej w P.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 grudnia 2012 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 17 lipca 2012 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2012 r., Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną powoda T. P., wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 3 kwietnia 2012 r., oddalającego apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 29 listopada 2011 r., którym oddalone zostało powództwo skierowane przeciwko Wojskowym Zakładom Motoryzacyjnym Spółce Akcyjnej z siedzibą w P. o ustalenie prawa pierwszeństwa nabycia bliżej określonego lokalu mieszkalnego. Sąd Okręgowy przyjął, że skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z 398² § 1 k.p.c., albowiem sprawa niniejsza kwalifikuje się jako sprawa o prawo majątkowe, w której wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 50.000 zł. W toku postępowania powód określał wartość przedmiotu sprawy na kwotę 5.000 zł. Wbrew twierdzeniom powoda Sąd Okręgowy uznał, że prawo pierwszeństwa nabycia lokalu mieszkalnego, przysługujące na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24 ze zm.), nie stanowi uprawnienia osobistego o charakterze niemajątkowym. Ustalenie tego prawa wpływa bowiem na stosunki majątkowe stron i związane jest z interesem ekonomicznym powoda, skoro dotyczy prawa pierwokupu, będącego uprawnieniem o charakterze majątkowym. Natomiast niepieniężny charakter żądania powoda nie może być decydujący.

Postanowienie odrzucające skargę kasacyjną powód zaskarżył zażaleniem, zarzucając błędne utożsamienie prawa pierwszeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 wymienionej ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r., z prawem pierwokupu, przewidzianym w art. 596 k.c. oraz błędne ustalenie, jakoby roszczenie powoda miało bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron. W uzasadnieniu powód podniósł, że jego żądanie dotyczy jedynie przywileju pierwszeństwa nabycia lokalu w przypadku przeznaczenia go do sprzedaży oraz że względem pozwanego nie przysługuje mu żadne roszczenie majątkowe, w szczególności roszczenie

o zawarcie umowy sprzedaży lokalu na warunkach preferencyjnych. Na obecnym etapie żądanie powoda nie jest skierowane bezpośrednio na zaspokojenie interesu ekonomicznego. Wspomniane pierwszeństwo jest prawem osobistym, przypisanym do określonej osoby i nie podlega dziedziczeniu. Z tych względów ma charakter niemajątkowy, czego konsekwencją jest niewłaściwość rzeczowa sądu w postępowaniu rozpoznawczym i naruszenie art. 379 pkt 6 k.p.c. Z tych przyczyn powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Trafnie wskazuje się w zażaleniu, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo utożsamiał prawo pierwokupu z przewidzianym w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. prawem pierwszeństwa w nabyciu mieszkania w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543) na preferencyjnych zasadach. Są to bowiem odrębne instytucje, z którymi wiążą się odmienne skutki prawne (por. uchwała SN z dnia 21 lutego 1995 r., III CZP 161/94, OSNC 1995/5/71; wyrok SN z dnia 20 stycznia 1998 r., I CKN 368/97, OSNC 1998/9/143; wyrok SN z dnia 25 marca 2004 r., II CK 268/2003, niepubl.; wyrok SN z dnia 11 maja 2005 r., III CK 562/2004, Rejent 2005/10/178; uchwała SN z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 121/06, OSNC 2007/10/149; wyrok SN z dnia 7 maja 2010 r., III CSK 246/2009, OSNC 2011/A/5). Niemniej jednak uchybienie to nie miało wpływu na prawidłowość odrzucenia skargi kasacyjnej wniesionej przez powoda. Sąd Okręgowy trafnie bowiem przyjął, że o majątkowym albo niemajątkowym charakterze prawa będącego przedmiotem sporu decyduje to, czy roszczenie bezpośrednio wpływa na stosunki majątkowe stron (por. postanowienie SN z dnia 11 lipca 2001 r., IV CZ 108/01, niepubl.; postanowienie SN z dnia 8 listopada 2001 r., III CKN 568/01, niepubl.; postanowienie SN z dnia 8 grudnia 2005 r., II CZ 110/05, niepubl.; wyrok SN z dnia 9 lipca 2009 r., II PK 240/08, niepubl.). Sytuacja taka występuje wtedy, gdy roszczenie uwarunkowane jest interesem ekonomicznym, ujmowanym obiektywnie (por. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 9/12, OSNC 2012/7-8/99; uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z dnia 10 maja 2011 r., III CZP 126/10, OSNC

2011/11/117). W sprawie, której przedmiotem jest żądanie ustalenia pierwszeństwa nabycia lokalu mieszkalnego na zasadach preferencyjnych, niewątpliwie przeważa interes ekonomiczny, podobnie jak w przypadku ustalenia wstąpienia w stosunek najmu lokalu mieszkalnego (por. postanowienie SN z dnia 11 lipca 2001 r., IV CZ 108/01, niepubl.; postanowienie SN z dnia 26 września 2002 r., III CZ 82/02, niepubl.) czy ustalenia prawa do lokalu socjalnego (por. postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2009 r., I CZ 112/08; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2000 r., I CZ 107/00, niepubl.; postanowienie SN z dnia 16 kwietnia 1997 r., II CZ 49/97, OSNC 1997/11/169). Niniejszą sprawę należało więc uznać za sprawę o prawo majątkowe, w której zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50.000 zł.

Już tylko na marginesie należy wskazać, że kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu z zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną nie może być objęta kwestia nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji (por. postanowienie SN z dnia 11 maja 2001 r., III CZ 28/01, OSNC 2002/1/12), stąd związany z tym zarzut żalącego nie mógł być skuteczny.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy, uznając, że mimo częściowo błędnego uzasadnienia, zaskarżone postanowienie odpowiada prawu, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak w sentencji.